

REVIDERT NASJONALBUDSJETT 2022

INNSPILL

Til: Kulturdepartementet

Dato: 10.03.2022

Nedenfor følger Norsk teater- og orkesterforenings (NTOs) innspill til revidert nasjonalbudsjett 2022.

NTO representerer [51 medlemsvirksomheter](#) innenfor musikk og scenekunst. Disse omfatter alle landets større offentlig finansierte institusjoner innenfor områdene teater, dans, opera og musikk.

Vi ber om at regjeringen holder sine løfter om å fjerne ABE-kuttet, og at musikk- og scenekunstinstitusjonene dermed kompenseres fullt ut for forventet lønns- og prisvekst i 2022 etter de nyeste prognosene.

Dette må være et første steg i en restituering av institusjonsøkonomien etter syv år med akkumulerte kutt i rammen, men også som en sentral del av regjeringens varslede plan for å gjenoppbygge og styrke kultursektoren som er urimelig hardt rammet av pandemien.

Den nasjonale infrastrukturen av musikk- og scenekunstinstitusjoner må rustes opp, basert på en anerkjennelse av disse institusjonens rolle som selvstendige ytringsarenaer, vitaliserende kompetansemiljø og de viktigste arbeidsgiverne for kunstnerne.

En styrking av institusjonenes grunnbevilgninger er en forutsetning for å opprettholde og videreutvikle kvalitet, aktivitet og sysselsetting gjennom et år med fortsatt usikre egeninntekter kombinert med betydelige merutgifter knyttet til høyt sykefravær og dermed krevende produksjonsvilkår, avlyste forestillinger/konserter og stadig endringer i avtaler og planer.

I tillegg kommer ekstraordinære strømutfgifter, men også nye prognoser for forventet lønns- og prisvekst som tilsier at de generelle kuttene i rammen i realiteten blir enda større enn forutsatt ved fremleggelsen og behandlingen av statsbudsjettet for 2022.

FULL LØNNS- OG PRISKOMPENSASJON

Vi minner om at Arbeiderpartiet i opposisjon var «kritisk[e] til hvordan [Solberg-]regjeringen, gjennom å overføre ABE-reformens kutt til kulturbudsjettet, har svekket økonomien i kulturlivet» ([Innst. 14 S \(2020-2021\)](#)).

Musikk- og scenekunstinstitusjonene er selvstendige tilskuddsvirksomheter, og de årlige kuttene har dermed *ikke* vært knyttet direkte til ABE-reformen i statlig sektor. De automatiske kuttene i bevilgningen til statlige virksomheter ble av Solberg-regjeringen likevel overført til tilskuddsvirksomhetene på

Kulturdepartementets budsjett. For NTOs medlemmer tilsvarer den akkumulerte effekten av disse årlige kuttene samlet over 100 millioner kroner.

Dersom det på nåværende tidspunkt i budsjettprosessen fortsatt er «vanskelig og ressurskrevende å identifisere og tilbakeføre budsjettkutt som er direkte knyttet til ABE-reformen på alle departementsområdene» ([Prop. 1 s tillegg 1 \(2021-2022\)](#)), så gjelder det altså ikke kuttet i grunnbevilgningen til musikk- og scenekunstinstitusjonene.

Det er fullt mulig å kompensere disse institusjonene for forventet lønns- og prisvekst i 2022 uavhengig av om selve ABE-reformen først avvikles eller «erstattes med målrettede prosesser og effektivitetsmål» i arbeidet med statsbudsjettet for 2023 slik regjeringen varslet i tilleggsproposisjonen.

Videre viser vi til nye prognoser for lønns- og prisvekst og ekstraordinære strømutgifter, som samlet fører til betydelige utfordringer på kostnadssiden inneværende år.

KUTTENE RAMMER DEN KUNSTNERISKE KJERNEVIRKSOMHETEN

I FAFO-rapporten [om budsjettkutt i kultursektoren](#) dokumenteres det hvordan de årlige kuttene, kamuflert som reform, har rammet den kunstneriske kjernevirksomheten direkte og gått utover omfang og kvalitet i tilbudet til publikum.

Undersøkelsen viser at kuttene har innsnevret det kunstneriske handlingsrommet og redusert mulighetene for å ta kunstnerisk risiko. Kuttene er blitt kompensert med blant annet færre nysatsinger, færre spillesteder, kortere turnéperioder, redusert internasjonal aktivitet, skrinlagte prosjekter, økte billettpriser, sikrere publikumssuksesser, mindre konsert- og forestillingsformat o.a.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene er arbeidsintensive virksomheter hvor økonomien i all hovedsak er knyttet direkte til kunstnerisk produksjon og dermed til å lønne kunstnere og annet kunstfaglig personale. Samlet går over 80 pst. av lønnsutgiftene ved NTOs medlemsvirksomheter til den delen av personalet som er helt nødvendig for og direkte involvert i den kunstneriske produksjonen.

Ettersom det er marginalt eller ingenting å kutte i administrative funksjoner, må det kuttes i antall involverte i produksjonene. Mens noen har tilpasset produksjonsomfanget, har andre redusert antall involverte i enkeltproduksjonene – eller begge deler. Noen har redusert antall fast ansatte eller latt stillinger stå vakante, mens andre primært har redusert bruken av frilansere.

Det betyr at kuttene går direkte utover kunstnerøkonomien i en sektor hvor de offentlig finansierte institusjonene er de viktigste arbeidsgiverne for frilansere så vel som fast ansatte kunstnere.

SKADEVIRKNINGENE AV PANDEMIEN

Det er viktig å understreke at 2022 ikke på noen måte blir et normalår selv om smittevernrestriksjonene er opphevet. Høy smittespredning og høyt sykefravær gjør at både produksjon, avvikling av forestillinger/konserter og planlegging blir krevende.

I tillegg er forsalgsperioden for vårens forestillinger og konserter markant nedkortet, samtidig som det er uvisst hvordan langtidskonsekvensene av pandemien vil slå ut på publikumsoppslutningen og institusjonenes egeninntekter. Mange av NTOs medlemmer rapporterer om trådt billettsalg.

Det er ellers gledelig at regjeringen har vist vilje til å styrke kunstnerøkonomien både i tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet 2022 og gjennom ytterligere økte midler i vår til kunstnerstipend, Kulturfondet mm. for «å sikre at flest mulig kommer seg gjennom pandemien og opprettholder aktiviteten og utvikler ferdighetene sine».

Vi minner om at også en styrking av musikk- og scenekunstinstitusjonene er en direkte styrking av kunstnerisk aktivitet og sysselsetting – og ikke minst av vilkårene for hardt rammede frilansere som mest av alt trenger oppdrag og arbeidsplasser å komme tilbake til. I et normalår (før pandemien) ble det kanalisert over 1 milliard kroner fra NTOs medlemsvirksomheter til kunstnerne i form av lønn, honorar og vederlag, hvorav over 40 pst. til midlertidig ansatte/frilansere.

Vi vil også understreke den betydningen Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) har i en gjenoppbyggingsfase for å styrke frilanskunstnernes økonomiske og sosiale trygghet, kompetanseutvikling og fysiske og mentale helse. Med en ytterligere styrking vil SKUDA kunne bidra enda mer i en slik krevende fase, og herunder iverksette tiltak som også treffer skuespillere og dansere uavhengig av ansettelse i SKUDA.

I tillegg er vi bekymret for pandemiens virkninger på kompetansesituasjonen, og særlig for kompetanseflukt innenfor sceneteknikk, jf. den pågående [undersøkelsen om konsekvenser av kompetanseflukt innen sceneteknisk bransje](#) etter oppdrag fra Kulturrom.

Vennlig hilsen
Norsk teater- og orkesterforening

Marta Færevaa Hjelle
styreleder

Morten Gjelten
direktør